

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету систем і засобів масової комунікації

 Алла МИХАЙЛОВА

«18» січня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.1 Теорія та історія масової комунікації

шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 06 Журналістика

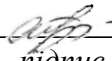
спеціальність 061 Журналістика

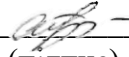
спеціалізація _____

Освітньо-наукова програма Журналістика

рік набору 2022/2023 форма навчання денна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Бахметьєва Алла Миколаївна, доцент кафедри ЗМК, канд. наук із соц.ком. ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання підпис

Погоджено гарант ОП Алла БАХМЕТЬЄВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри масової та міжнародної комунікації

Протокол від «12» січня 2023 р. року №10

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової комунікації

Протокол від «18» січня 2023 року №4

Дніпро
2023

Опис навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні				самостійна робота	
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття		лабораторні заняття
2022/2023	1	2	2						6	180	46	30	16			134

1. Мета дисципліни:

- знати основні етапи становлення масової комунікації та ключові теорії, що концептуалізують цей феномен, основні напрями дослідження комунікаційних процесів і тенденцій розвитку інформаційного та постінформаційного суспільства, розуміти вплив диджиталізації медійного простору (ШІ, ChatGPT) на майбутній розвиток галузі;
- оволодіти вмінням орієнтуватися в основних концептах наукового осмислення історії розвитку та сучасних актуальних проблем комунікативістики як галузі наукового пошуку, знати нові тренди у світових масово-інформаційних та комунікативних процесах, аналізувати основні закономірності розвитку масових комунікацій для організації процесу виробництва кросмедійного контенту та його монетизації;
- вміти застосовувати методологічні підходи до аналізу глобальних і локальних комунікаційних процесів, сформувати високий рівень теоретичної підготовки, який надасть можливість власного наукового пошуку в галузі комунікативістики.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОНП:

Загальні компетентності

ЗК06. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері журналістики на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК\ФК)

СК03. Здатність організувати процес кросмедійного новинного виробництва, керувати процесами поширення медіапродуктів різними каналами та монетизації медійного контенту.

СК04. Опанувати навичками командної роботи з метою синхронного створення окремих частин цілісного медіапродукту, знанням алгоритмів функціонування кросмедіа.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Опанування навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих у процесі вивчення курсів: «Інноваційно-дослідницька діяльність», «Актуальні напрямки досліджень масової комунікації».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОНП	Номери тем
1	Формування загального уявлення про масову комунікацію як явище і галузь наукового осмислення	ПР04. Представляти професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки в усній формі іноземною мовою на національному та міжнародному рівнях.	1-4
2	Набуття знань щодо глобальних і локальних процесів в сучасних практиках у галузі масових комунікацій	ПР05. Розуміти роль і місце масмедіа у поточних суспільно-інформаційних процесах і творенні державної інформаційної політики.	5-7
3	На прикладі актуальних тенденцій розвитку галузі та наукового їх осмислення розуміти технології впливу на масову аудиторію та аналізувати практичні кейси.	ПР06. Розуміти широкий соціокультурний контекст медіадинаміки.	Практичні 5-7
4	Застосовувати теоретичні знання і практичні навички для верифікації медійного контенту та аналізу причин появи фейків, фактоїдів та інших технологій маніпулювання масовою аудиторією.	ПР06. Розуміти широкий соціокультурний контекст медіадинаміки.	6 Практичні 6
5	Застосовувати прийоми створення власних медійних продуктів та організувати їх виробництво і просування з урахуванням кросмедійних практик.	ПР05. Розуміти роль і місце масмедіа у поточних суспільно-інформаційних процесах і творенні державної інформаційної політики.	7 Практичні 7
6	На прикладі практичних медіакейсів презентувати результати власного аналізу явищ в галузі масових комунікацій та їхніх практичних проявів. Вміти доводити свою думку з використанням наукової аргументації та журналістської практики	ПР09. Демонструвати глибокі знання у сфері соціальних комунікацій, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння сучасних теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.	Практичні 1-7

4. Структура навчальної дисципліни. Форма навчання денна.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
2 семестр						
1	Тема 1 Вступ до курсу. Масова комунікація як явище і галузь наукового осмислення	2	2			10
2	Тема 2 Дослідження МК. Становлення і 4 етапи розвитку науки про масову комунікацію	4	2			20
3	Тема 3 Основні наукові школи.	8	4			30
4	Тема 4 Розвиток вітчизняної комунікативістики та актуальна проблематика досліджень	4	2			20
5	Тема 5 Медіатизація як тренд і технологія масового впливу	4	2			20
6	Тема 6 Постжурналістика: ключові парадигми дослідження сучасного медіапростору	4	2			14
7	Тема 7 Мультимедійні технології та кросмедійний контент: наукове осмислення і реалізація диджитальних практик	4	2			20
Всього		30	16			134

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Масова комунікація як явище і галузь наукового осмислення	2	1-6, 7-11
Тема 2	Дослідження МК. Дослідити 4 етапи розвитку науки про масову комунікацію.	4	2, 6, 7-11
Тема 3	Основні технології впливу на масову аудиторію.	8	5,6, 7-11
Тема 4	Розвиток вітчизняної комунікативістики та актуальна проблематика досліджень	4	2, 6, 21-22,
Тема 5	Практичний кейс: проаналізувати вплив медіатизації на обрану галузь функціонування суспільства (політика, культура, освіта, спорт), навести характерні технології.	4	15,16, 18, 21-22, 26-30
Тема 6	Практичний кейс: проаналізувати медійне поле обраної галузі (політика, культура, освіта, спорт), визначити часто вживані маніпулятивні технології та знайти матеріали з ознаками фейків.	4	9, 21-22, 26-30
Тема 7	Практичний кейс: обрати глобальну подію з галузі політики та проаналізувати мультимедійні практики відображення події. Наприклад, мультимедійний контент в розділі War in Ukraine на ресурсі BBC.	4	21-22, 26-30
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Масова комунікація як явище і галузь наукового осмислення	10	1-6, 7-11
Тема 2	Дослідження МК. Дослідити 4 етапи розвитку науки про масову комунікацію.	20	2, 6, 7-11
Тема 3	Основні технології впливу на масову аудиторію.	30	5,6, 7-11
Тема 4	Розвиток вітчизняної комунікативістики та актуальна проблематика досліджень	10	2, 6, 21-22,
Тема 5	Практичний кейс: проаналізувати вплив медіатизації на обрану галузь функціонування суспільства (політика, культура, освіта, спорт), навести характерні технології.	10	15,16, 18, 21-22, 26-30
Тема 6	Практичний кейс: проаналізувати медійне поле обраної галузі (політика, культура, освіта, спорт), визначити часто вживані маніпулятивні технології та знайти матеріали з ознаками фейків.	14	9, 21-22, 26-30
Тема 7	Практичний кейс: обрати глобальну подію з галузі політики та проаналізувати мультимедійні практики відображення події. Наприклад, мультимедійний контент в розділі War in Ukraine на ресурсі BBC.	20	21-22, 26-30
Всього годин		134	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
Задовільно/Satisfactory		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Робота на семінарських заняттях	2-18 тиждень	10
Оцінювання виконання індивідуальних завдань (контрольної роботи)	6-18 тижні	30

Виконання завдання самостійної роботи.	2-18 тиждень	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
<i>Форма 1. Опанування тем практичних занять</i>	
Бали	Критерій
незараховано	
0,1-2	Залежно від рівня підготовки до практичного заняття
<i>Форма 2. Практичні кейси</i>	
Бали	Критерій
1-2 бали	Здобувач має уявлення про об'єкт аналізу, може схарактеризувати явище у загальних рисах
3 бали	Здобувач може проаналізувати досліджувані явища в комунікативній парадигмі
4-5	Здобувач вільно орієнтується в комунікаційних процесах, презентує цілісне бачення відображення подій в ЗМК, вмє роботи аналітичні узагальнення стосовно обраної тематики
<i>Форма 3. Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (конспект, виступ, презентація)</i>	
Бали	Критерій
0,5-1 бал	Виступ за окремим тематичним завданням
1-2 бали	Тематичний конспект першоджерел, аналіз актуальних проблем комунікативістики.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні; практичні кейси; виконання завдань самостійної роботи.

Інструменти та обладнання: Проектор Epson EMP-s42, навчальна лабораторія: ІMac 21,5, 2,4 GHz (3 шт.), ІMac 27,3, 3,2 GHz (5 шт.).

Програмне забезпечення: Програмне забезпечення для організації дистанційного навчання і комп'ютерного тестування: MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint; пакети прикладних програм Microsoft Office 2007 (MS Word); Google Chrome.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Зернецька О.В. Глобальна комунікація: монографія Київ, Наукова думка, 2017. 350.
2. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навчальний посібник. Київ : Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
3. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. Київ : Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2008.
4. Корнєв М. Н., Фомічова В. М. Психологія масової поведінки / Ін-т післядипломної освіти Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : 2000.
5. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ : Видавничий центр “Київський університет”, 1999.
6. Різун В. В. Теорія масової комунікації : Підручник. Київ : Просвіта, 2008. 260 с.

Додаткова:

7. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція / Пер. з франц. В.Ховхуна. Київ : Основи, 2004.
8. Бофаделлі Г., Геттеншвілер В. Методи дослідження емпіричної публіцистичної науки // Мас-медіа на перехідному етапі: система мас-медіа, політична комунікація, аспекти журналістики, методи дослідження / За ред. Р.Блюма, М.Герольд, В.Іванова, В.Різуна. Київ : 2001.
9. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості: особливості формування та функціонування у медіа середовищі: Монографія. Дніпропетровськ: Вид-во «Слово», 2009. 368 с.
10. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. Львів: Літопис, 2000. 318 с.
11. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Переклад з англ. О. Насика. Київ : Наука, 2008.
12. Городенко Л. М. Новітні медіа: мережеві інформаційно-комунікаційні ресурси: Монографія. – Київ : Центр Вільної Преси, 2010. 172 с.
13. Луман Ніклас. Реальність мас-медіа. / За ред. Іванова В. та Мінакова М. Київ : ЦВП, 2010. 158 с.
14. Гресько О.В. Міжнародна журналістика : навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2009. 112 с.
15. Теорія міжнародної журналістики : збірка навчальних матеріалів, складена з урахуванням французької та голандської методик удосконалення журналістів. Київ : ІМІ, 2006. 88 с.
16. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку; [пер. з англ. Н. Климчук]. Львів : Кальварія, 2006.
17. Гудошник О. Медіатизація усної історії: нові формати та платформи. *Медіасфера: локальне та глобальне*. Колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : Журфонд, 2021. 214 с. С. 30–45. (1,53 д.а.)
18. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ : «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
19. Іщук Н. М. Інтерпретація поняття «глокалізація» у терміносистемі соціальних комунікацій. Наукові записки Інституту журналістики. К., 2013. Т. 51. С. 195–198.
20. Конфліктно-чутлива журналістика: короткий словник-довідник термінів і понять / Н. В. Виговська, Ю. В. Любченко, К. Г. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 94 с.
21. Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. Дніпро : ДНУ імені О. Гончара, факультет систем і засобів масової комунікації, 2019. Вип. 12. 156 с. (16 статей).

22. Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. Дніпро : ДНУ імені О. Гончара, факультет систем і засобів масової комунікації, 2020. Вип. 13. 155 с. (24 статті).

23. Lotz A. D., O. Eklund, S. Soroka Netflix, library analysis, and globalization: rethinking mass media flows. *Journal of Communication*. 2022. Volume 72, Issue 4. Pages 511–521, <https://doi.org/10.1093/joc/jqac020>

24. Hanitzsch, T., & Vos, T. P. Journalism beyond democracy: A new look into journalistic roles in political and everyday life. *Journalism*. 2018. Vol. 19. No 2. P. 146-164. <https://doi.org/10.1177/1464884916673386>.

Інформаційні ресурси:

25. Академія української преси [Електронний ресурс] [сайт]. Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/>

26. Телекритика. Вся правда про медіа [Електронний ресурс] [сайт]. Режим доступу : <http://www.telekritika.ua/>

27. Бібліотека Конгресу США (<https://www.loc.gov/>)

28. Washington Press Club Foundation. <https://www.wpcf.org/project-overview/>

29. [Museum of Broadcast Communications, Newseum: The Interactive Museum of News](https://www.newseum.org/)

30. <https://medialandscapes.org/>

31. ЗМІ США: [USA Today, The Wall Street Journal, The Christian Science Monitor, Los Angeles Times, The Washington Post., ABC, CNN, HBO \(Home Box Office\), PBS](#)

32. Німецькі ЗМК: [Frankfurter Allgemeine Zeitung, Sueddeutsche Zeitung, Der Spiegel, Die Zeit, Bild, The Local, ARD](#)

33. Італійська преса: [Corriere della Sera](#)

34. Французькі ЗМІ: [Le Monde, Le Figaro](#)

35. Британські ЗМІ [The Times & The Sunday Times, the Guardian's US edition, Financial Times](#)